بالالار باقچه‌سی

شايان فهيم

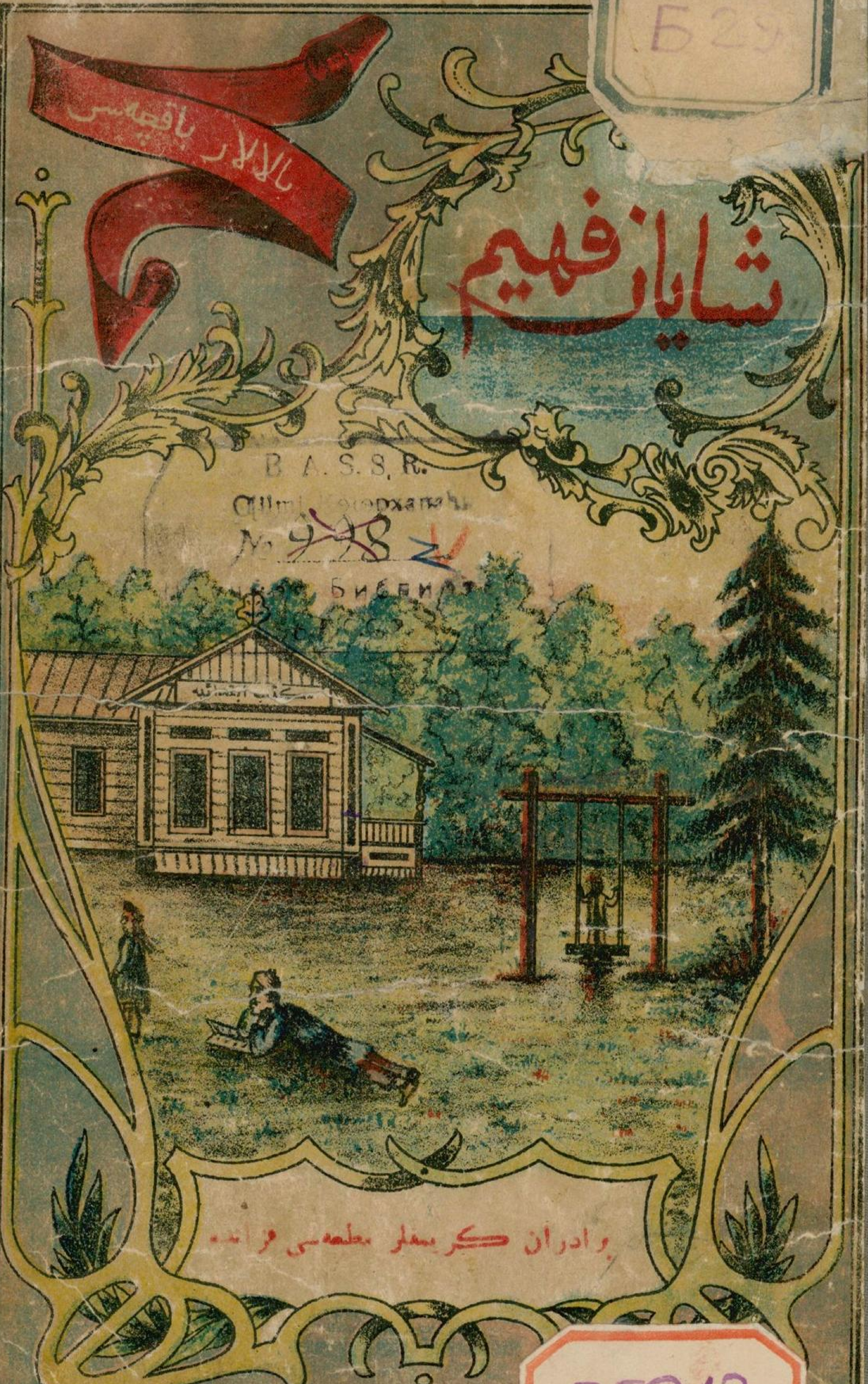

برادران كريملر مطبعه‌سی قزانده

Б 29

B. A. S. S. R.
Qilmi Kitapxanəh
№ 998 Z

55213

N 13(173) баш. сп

ظریف بشیری

بالالاز باقچه‌سندن ۲ نچی کتاب

شایان فهیم

B. A. S. S. R.
Oilmi Kətəpxanəhь
№ 998
Научная Библиотека
Б.А.С.С.Р.

55213

برادران کریمفلر نشری .

قزان مطبعهٔ کریمیه
۱۹۱۹

КАЗАНЬ,
Типографія Т. Д. Бр. „Каримовы“
1919 г.

Национальная библиотека
имени Ахмет-Заки Валиди

инв. № 2356-б.

شایان فهیم

I.

بر آدمنڭ فهیم اسمنده غایتده شایان وشونڭ برابرنده زه‌کی بر اوغلی بار ایدی. آنڭ آتا و آنالاری: بالاغه یاش وقتده تربیه‌نڭ نیچك تأثیر ایتوون بلدکلرندن، فهیم‌نی، شایانلقدن طیوب اخلاقلی بر بالا ایته‌رگه تله‌دیلر. شونڭ ایچونده، آنڭ آناسی وتربیه‌چی آبزطاسی وقتی کیلگان صایون آنارغه:

«جانم فهیم! بوچاقلی شایارماسانه، سینڭ یامان حرکتڭ ایچون بز هامانده جزا بیروب طورا آلمیبز. سین اوزڭ ادبلی، طرش وکونده‌م بول. شایارغان وطرشماغان بالانڭ حالی هر وقتده بیك آیانچلی بولادر. سینڭ ادب واخلاق گوزه‌لله‌نووڭ بتون عمرڭ ایچون زور بر تایانچ ویوز آقلغی حاضرله‌ووڭ بولاچقدر. سینڭ یخشی ویمانلغڭنی کشیلو بزدن کوره‌لر اگر یمان وشایان بولساڭ بزدنده کوله‌رلر، شولایوق ایبده‌شلرڭ

آراسنده اوزگه‌ده قدر بولماس هر وقتده بر قریغا قاغارلار: اگر یخشی بالا بولساڭ: قاراسانا راضیه‌نڭ بالاسی نیمندی عقللی، ته‌تی» دیوب هر کم آرقاڭدن قاغوب ماقتار اوزڭ ایچونده وبزنڭ ایچونده یوز آقلغی بولور» دیب ته‌ملی ته‌ملی اوگوتلر بیره‌لر ایدی.

لکن فهیم‌گه بو حقیقی و طوغری سوزلر ئله نیچاقلی سویله‌نسه‌و أیتولسه‌ده، آنڭ شایانلغن جیگه‌آلمی چونکه شایانلق، آنڭ کوڭلن تمام اسیر ایتکان ایدی اول اوزیده بتون راحت و مسعودیت شایارو و اویناوده‌غنه دیب بله، ته‌ملی نصیحتلرنڭ بر سوزنده قلاغینه طقمی و هیچ کمنڭ سوزن طڭلامی، اولگیچه ادبسزلکنده دوام ایته ایدی.

امید یوقدر! ماطور سوزلر
کروسه اوڭ قلاغندن،
چغوب صوڭدن اوچاجیلگه
یاکه توبسز چیله‌گندن.
شایانلقده ایته‌ر دوام،
کیره‌ك قینا، کیره‌ك سوك سین
آڭار برتین بتون دنیا
کیره‌ك مڭله‌ب مالڭ توك سین!
کیلور بر کون ئه‌لی طوقتا:

قارارغه آرطقه شوشی شوقدا،
صبی چاقنی طاغن طوتماق
ایمه‌س ممکن آطوب اوقدا.

II

بر وقت آناسی، بو فتنه‌لی بالانی، مکتب که او زاتماقچی بولدی. مکتب د ه شایارماغان کبی، او رامده‌ده شایارماسقه و ادبلی بارورغه قوشدی. آناسی نڭ تأثیرلی سوزلرینه باشده قولاق صالوب شایارماسقه وعده بیرگان فهیم، برقدر بارغاندن صوڭ بر اوبگه سویه‌لگان باسقچ بله‌ن ایزلگان بویاولار صالغان صاوتلارنی کورگاچده کوڭلنده شایارو حسلری قابارندی و بایاغی وعده‌لرن اونوتدی. نهایت، تیره‌یاغینا قاراندیدا، یاقینده کشی کورمه‌گاچ، پومالا بله‌ن بویاونی آلوب اوینڭ استیناسینه تورلی نرسه‌لرنڭ رسملرن توشوره باشلادی،

کشی، ات، و بر اوینی، رسم ایتوب بتورگه‌نده گنه؛ بویاوچی فهیم نڭ بو شوقلغن کوردی و بر مرتبه ارغتلو بله‌ن طوتوب آلدیدا: «آخ سین آزغون بالا! نیچك استیناغه کشی بویاوی بله‌ن موندی نرسه‌لر توشوره‌سڭ؟ مونه اوزگنیده کشی تانوماسلق ایتدروب بوییم ئه‌لی» سوزلرینی أیتوب بترور بتورمه‌سدن پومالانی آلوب،

۱نچی - شایان فهیم مکتبکه بارغانده استیناغه سویه‌گان بویاوصاوتون کوروب
استیناغه صورتلر یاصارغه توتونغانده، بویاوچی کوروب فهیم نڭ یتن کشی
طانوماسلق ایتوب بویاب ییبه‌رگان نڭ رسمی.

یغولغان فهیم نڭ یارطی بیتی بر تورلی، قالغان یارطیسن بر تورلی بویاو بلەن، ایکنچی بیتنده شولای تورلیچه بویاولار بلەن بویادی.

نیشلەسون؟ شایانلقنڭ جزاسن کوتارب، یغلی یغلی بوقچەسن طوتوب اویلارینه یونەلدی، اورامداغی بالا چاغالار همەسی، شایان فهیم نڭ آرطندان ایەرگانلر، قایوسی بو واقعەنی صوراب کولەلر و قایوسی فهیم نڭ بویالغان بیتینه قزقسنوب چیرتەلر و آنی اورتیلر ایدی. قایو برسی: «نیشلەگان بو بیچاره فهیم؟» دیب قزغانوبده قویالار ایدی.

فهیم ایسه، همان یوگورماکده و اویاطندن شنشیماقده، اوزینڭ شایانلغی آرقاسنده کورگان بلاسن ایسکەرمەکده ایدی. اویگه قایتقاچ انکالری، تربیەچی وطوغانلاری نیچاقلی طرشوب یوصالارده، کناهینه قارشی مایلی بویاو همان بتمەدی.

بیچاره فهیم ایندی نیشلەسون، بیت بویاولی، اورامغه چقسا کشیلر کولەلر و بالالار اورتیلر، بناءً علیه هفتەلرچه اوی طاووغی بولورغه طوغری کیلدی. اوینادن بیگرەکده ئەلله نیچاقلی ساباق اوقورلق عزیز کونلر ئەرەمگه اوتدیلر.

بایتاق کونلر اوتکاندن صوڭ، بویاو بته باشلاب

فهیمده ایشك آلدینه و قابقا تو بینه‌گنه چغوب یورگه‌لی باشلادی. لکن رسم مسئله‌سی غایت آبترا تقانلقدن، برنیچه کونگه قدر شایارونی اونوتدی.

III

ایله‌مسز و صالقن قش کونلری اوتوب، آدمنك طبیعتنه خوشلق بیره طورغان لطیف یاز جیللری ایسمه‌کده ایدی.

قش کونینك صالقونلغنده قاچوب جلی یاقغه هجرت ایتکان کیوك قاز و کیوك اورده‌ك کبی قوشلارده جاینك لطافتن سیزوب هوس بله‌ن بربر آرطلی تزلشوب بو طرافقا آغولماقده ایدیلر.

بربر آرطلی تزلشوب کیله تورغان قوشلارنك اوچولاری نیچاقلی ده‌ردلی و شاعرانه ایسه، مکتبده‌ن صفلانوب چقغان صبیلارنك معصومانه یوروشله‌ری آنداننده ده‌ردلیره‌ك و آنداننده امیدلیره‌ك سیزله ایدی. اول صبیلرنك امیدلی کوڭللری، امتحان شادلقلاری بله‌ن طولغان و آلاچاق «تحسین» نورلاری بله‌ن یاقتورغانی حالده، کیله‌چه‌ك تعطیل کونله‌رن ادب وانصاف دائره‌سنده بولغان اویونلار بله‌ن کیچرو حقنده اویلی و کیله‌چه‌ك قش باشنده مکتب ایشکلرینك آچلوون کوز آلدنده یورته ایدی.

اما بزنىڭ فهيم ايسه آلاى توگل، بلكه اول همانده
شايار ووندە دوام ايته، اوزى كبك بالالار تزلشوب
امتحانغه بارغانده، فهيم ايشك آلدنده اويناب يوروبله‌ن
مشغول ايدى· مونه‌شول اويناب يورگان چاغنده كته‌ك
اوستونده‌گى ئه‌ته‌چكه كوزى توشوب آنىڭ بله‌ن اوينارغه
قزقدى وشوندوق كته‌كلك يانده بولغان بوش ميچكه
اوستينه باصوب ئه‌ته‌چنىڭ بورنينه چيرتوب اوينيده
باشلادى· ئه‌ته‌چ اوّلده عجبله‌نوب بالاغه قارابقنه‌طورساده
چيرتوون طاغده آرتدرا باشلاغاچ، آچوبله‌ن قاناتلارن
سلكوب بردن برگه فهيمنىڭ اوستينه هجوم ايتدى·
قورقووندن سيكرگان بالا، ميچكه اوستوندن يغلوب
توشديده ته‌گه‌ره‌توب اوز آياغن ايزدردى· ميچكه
آستونده چالقان ياطقان فهيم، بردن آياغينىڭ صزلاوندن
وايكنچيدن ميچكه اوستونده ئه‌ته‌چنىڭ غيرتله‌نووندن
قورقوب قزغانچلى آچى طاوش بله‌ن اوكورمكده ايسه‌ده
آتاآلارينىڭ موندن هيچ ده خبرلرى يوق ايدى·

بر ازدن صوڭ يالغشقنه طشقه چقغان وقتلارينه طوغرى
كيلوب، ميچكه آستوندن فهيمنى، تارتوب آلديلار·
لكن اويگه كرتور ايچون قوللارندن طوتوب كوتارسه
لرده، آياغى چغووندن باصاده آلمى ايدى·

شايانني، اويگه كرتوب اورنغه صالغاچ هر كون

طبیب کیتورتوب چقغان آیاغنی دارولی باشلادیلار. آیاغینڭ نق ششوندن فهیم طورا آلماساده، سلامت ایبده‌شلرینڭ اویونلارینه کونله‌شوب اوزینڭده‌ترلگاچ آلارکبك یخشی‌غنه اوینا وینه اوشانوب وعده قیلوب یاتا ایدی. طبیعی فهیمده آیاغی قاطی صزلاغانلقدن موڅاسبب بولغان اویونلارنی ایسینه‌توشوروب موندن صوڭ حیوانلارنی هیچده رنجوتمه‌سکه وساباقدن قالماسقه توبه ایتکاندر. لکن آنڭ طوقران توبه‌سی کوپمیگه بارور ایکان صوڭ؟

طبیب بایتاق کونلر دارولاغاندن صوڭ، فهیمنی بو آورودنده ترگزورکه سبب بولدی. بو وقت فهیمده ادب وانصاف دائره‌سنده یورگان کبی کورینه ایدی. ایکی ایلك آوروندن ترلگاچده اویون قارار ایچون اوراموغه‌چقدی‌وآتا آناسینه «موندن‌صوڭ ادبلی‌وکونده‌م بولورمن» دیوب بیرگان سوزنده ایسدن چغارمادی. حاضر آنڭ آتا آنالاری وقاراولچی‌ده بو یو روشن یاراتالار، حتی آنڭ آناسی عادی کونلرده‌ده‌بیره‌مده کیه طورغان ماطور کیوملرنی کیدروب هر تورلی ته‌ملی آشاملقلار آشاتا ایدی.

شولای‌ایتوب برنیچه کون ماطورغنه یوردی. جمعه کون یاڭی کیوملر کیوب اوراموغه چغووینه اوزی

قوانغان کبگوك ، باشقه ایبده‌شلریده قوانالار وبو کیوملرنده اوّلگی کیوملری کبك باچراتوب تیز طوزدرماسقه قوشقاندای ایتوب کوڭللی سوزلر آڭغارتالار ایدی.

VI.

لکن نه‌چاره! جمعه اوتکاچوك صوبوینده اوینا‌غانده، بر آغاچ باشنده‌غی قوش اویاسن کورو بله‌ن آنی طوزدرر ایچون منوبده کیتدی. لکن اویا، آغاچنڭ تمام باشند. وآغاچ اوزیده بوطاقسز بولدقندن، حالی بتکان فهیم، اویاغه جیتکانده‌گنه قولی اچقنغانلقدن گوپ ایتوب یغلوبده توشدی.

فهیم اوزی قاطی توشکانلکدن ئه‌رنوب وطپر چنوب جلی، ایبده‌شلری ایسه آناردن کوله‌لر وعارله‌نده‌ره‌لر ایدی لکن مونڭ ایچون کم عیبلی؟ البت اوزی.

اورته‌لو وصزلانو بـله‌نگنه‌ده قالمادی، بلکه آتا وآنالاریده، آنی بیك قاطی تدبیر استونده یورتورگه قرار بیروب، هفته‌لرچه اورامغه چغارمادیلار، آشدان صوڭ ته‌ملی نرسه‌لر بیرمه‌دیلر، شایاروندن طوقتاغانچه‌غه چاقلی ایسکی کیوملرنگنه کیدردیلر.

بر نیچاقلی وقتلردن صوڭ یمان عادتلرینی طاشلاب شایانلانمی باشلاغاچقنه یاقتی یوزلرن کورسه‌تدیلر.

٧.

آتالاری، فهیم نڭ موندن صوڭ شایارماغاننی کوروب قواندیلار وبوشوق بالالارن جزا وقاطی تدبیرگنه اوڭایغه صالمانلغن آڭلادیلار وشوڭا اشاندیلار. لکن بوده کوبکه بارمادی، آچق یوز آستونده بر آز یورگاجده، فهیمنڭ ایسینه اوّلگی اویونلاری توشوب، آز آز شایانلق یولن طوتاباشلادی. ایکنچی جمعه جیتکاچ آشدن صوڭ آتاسندن صوراب باقچه‌غه چقماقچی بولدی آتاسی، کورشیلرینڭ باقچه‌لارینه کروندن قورقوب: «برساعتدن اوزاق طورما، شنبه کونگی درسگنی حاضرله‌رسڭ، تیز قایت!» دیب بر آز یوررگه رخصت بیردی

واقعا، کورشیلری بوشایان بالادن قورقوب اوصال اتده طوتالار ایدی.

فهیم اوز باقچه‌لارندن چغوب، اورامده طوب اویناب یوری باشلاغان ایدی، طوبی یالغش‌قنه کورشی یورطینه توشدی. آتاسینڭ سوزن اونوتما غانلقدن، طوبینی آلغاچده چغوقصدیله کروب کیتکان بالا، بارا بارا یه‌شل ئوله‌نده یاطقان طوپنی کوردی. اچکه‌رەڭ کروب ایشك آلدینی باقچادن آیورغان قاپقا یاننده اوصال ات بله‌ن کوزی یانوب طورغان پسینی

٤ نچی ـ شایان فهیم مەچی ایلە اتنی صوغشدرماقچی بولوب ات اوستنه
مەچی نی طاشلاغاچ، مەچی باشن طرنارغه، قورتلار ییتن چاغارغه، ات آیاغن
تشلەرگه توتونغاننك رسمی.

کورگاچ، آلارنی، ایرشدره- اوچکلی باشلادی واورتا لارینه باروب قارادی، لکن ایکسینڭ برسی ده قزق نرسه کورساتمه‌دکلرندن، پسینڭ قویرغندن طوتوب ات اوستینه ارغتدی. مونا بولار طوتوندیلار قزق نرسه کورساتورگه: پسی مرلدی، ات اررولدی، برسی فهیمنڭ آیاغن چه‌ینه‌رگه. ایکنچی‌سی ایڭ باشینه‌منوب باشن بیتن طرنارغه طوتوندی.

فهیمنڭ آچی طاوشی بله‌ن یغلاوینه او یاداغی اومارطا قورطلاریده کتووی بله‌ن چغوب:

- بتدڭ، بتدڭ بت ایندی! سیڭا کم قوشدی‌مونده کروب شایاروب یوررگه؟» دیگان کبی قایسی قولن وقایسی بیتن وباشقه ته‌نلرن چاغارغه باشلادیلار. کورشیلری واقعه‌نڭ اصلندن خبرسز حالده: «ئله اومارطه‌دن بال اورلارغه کیلوچی بولدیمیکان، بونیحال، بونیندی طاوش!» دیب چغالار، اوط بله‌ن عوحکمنده بولغان پسی بله‌ن اتنڭ اوزحقلرینی مدافعه قیلوب شایان بالانی تالاغانلارینی کوروب عجبسوندیلر. فهیمنڭ، آرطق شایانلغی وآشاجزا تیوشلگن نیچاقلی بلسه‌لرده، کوزلرندن یاش، وبوروان تیشکلرندن مانقاسی چقغان بالانڭ:

- آبزی قوتقارسانڭزلا، ئوله‌م ایچ!» دیب قارلغان

وەوكلى طاوش بلەن يالونغانينه تاثيرلەنوب، آنى، بو حيوانلارنڭ عذابلارندن قوتقارديلار. آتاآنالارى مونى كورگاچ عزيز بالالارن قزغانغان وبو حال ايچون قايغرغان بولسەلاردە، آنڭ شايانلغندن آرطق طويغانلقدن وبو شايارونڭ جزاسز بتمگانلگن تكرار آڭلادقلارندن اوستاوينه بر آز چبقلاديلاردە.

شولاى ايتوب فهيم، حيوانلارغه كورسەتكان ظلملارينڭ بر نيچه مثلن كورديكه، مونڭى اورنلاردە: «اوردەك بيروب قاز آلدى» ديگانلر بزنڭ بابايلار.

فهيم شوندى جزاغه اوچراغان وقتندەغنه: «ايكنچى شايارمام....» سوزينى ايتە ايدى. آتاسى، آنڭ بو سوزلرنى اوستندنگنه ايتوب اوزدردغن بر نيچه مرتبه لر كوردكندن، سوزينه جوابا «آلارنى ترلگاچ اورامداردە يورگاندە ايتورسڭ!» ديه ايدى. بالانڭ يانندە طورغان آناسينه دخى: «ترلگاچدە بو حيواننى اوزنگنەيورتمەبز، يا آياغن چغارور، يا قولن صندرر» ديب طاغندە قاطى تدبير آستوندەيورتونى تيوش تابدى.

VI.

فهيم آوروندن ترلگاچ، آطاسى سوزندەطوروب، آنى مكتبكه بارغاندادە قاراوچى بلەن اوزاتدرەواوينا

غانده‌ده صاقلاتدره ایدی. لکن شایـان شول چـاقلی صاقلقده‌ده طوقتامـادی، قـاراو یلچیسی کورمه‌گانـده ادبسزلـکلر اشله‌ودن تارتولمی ایدی. بر وقتـدا، قارا ولچیسی‌نکٔ آرطوندن، آنکٔ یوروشنی ایرشدرر ب- اورته‌ب آقسی کیلـگانون آتـاسی ته‌ره‌زه‌دن کورگاج، ایشکدن کروب جیتار جیتماسده: «کشی‌دن کولو، بیگراکده قارت کشیلر بله‌ن غریبلرنی اورته‌و سیکٔا بیکٔ زور اویات هم ادبسزلک» دیب اوروشدی و: «ئه‌لی سینکٔ باشکٔ یه‌ش! قارتایغاچ هرکم ضعیفله‌نه» دیـب نصیحت بیردی هـم ایکنچی مرتبـه کشینی اورته‌مه‌سکه قوشدی.

لکن بو سوزلر همانده فهیمگه اثر ایتمه‌دی فائده بیرمه‌دی. مکتبدن قایتقانده اوّلـگی معلمنی کوروب آنکٔ قارتلغندن و یوروشی بله‌ن جیورلوب بتـکان اوزون بورنوندن کوله‌رگه باشلادی. معلمی مونی کوروب:

- آخ ادبسز بالا! مینم کبی قارت و ضعیف بر کشیدن کولو اویات توگلمی سیکٔا؟ مین سزنکٔ کبک بالالارنی اوقوتوب شوشی حالـگه توشدم. سینکٔ بواشـکه مینم رضالغم بولماغان کبک الله‌نکده رضالغی بولماس، دیوب بیک ره‌نجیگان. لکن قومغه صو یوقماغان کبی فهیمگه‌ده بو سوزلر تاثیر ایتمادی.

مونا بروقت قورقنچ بلا: فهیمنـڭ اوز بـورونی اوسه باشلادی. بلەك اوزونلغی بولدی هماندە اوسه. قورقوونىدن فهیم اوزیده قچقرنا باشلادی طاووشینه اورامداغی بتون بالا چاغا جیولوب اوینه جیتکانچی اوزن اورتەب بارالار بورنونی کوروب عجبلەنەلر چدی آلمادقلارندن اچلری قاتوب کولەلر. نیشلەسون تگی شایان، کوڭلندن ئەللەنرسەلر اویلی، اوزینڭ گناهسونده سیزە، اللهسی ایسینه توشکاچ قورقوونىدن قچقرو بده یبەرە؛ لکن اش اوزغاچ نیشلەردە حال یوق! ولگەندن صوڭ ایمان، توبه بولەی شول.....

بو واقعەدن صوڭ فهیم کوندوز وکیچ اورامغه چقمادی. بوزور بردرس، عبرت بولوب شایارو کولولرنڭ هەمەسندەطاشلارغەسبب بولدی. لکن اوتکان شایارولار بلەند، کورگان عزابلار ئەرەمگه اوتکان زیز کونلر آنڭ عمرلك اچن یاندررغه جیتەچکدر.

کونلرنڭ اوتوو ی بلەن کشی کورمەگاندەگنەتونلە ونلە اورامغه چغوب شایارمیغنه یـوری بـاشلادی. شایارمادغندن بو رونیدە قصقارە. قصقارە تمام اوّلـگی الـگه قایتدی والسلام.

شایان بالانڭ حالی دائما شولای فهیمنکی توسلیدر.

۵نجی - شایان فهیم زور بورنلی قارت معلمی قارشی اوچراغانده آشکار
سلام بیروب، اوته‌سی اورنغه آنك زور بورنندن کولسگان، صوکره اوزینك
بورنی ئوسه باشلاب، ایده‌ش‌لری آشکا نوص! کورسه‌توب تورغاننك رسمی.

صبی غره

عمرنڭ ایڭ کوڭللی و حضور وقتی صبی چاقدر،
طاپیسز کوزگی تیك یمان فکرلردن خالی چاقدر،
او بونچقلار آلوب قولغه، فقط کوڭلڭ صالوب شونده،
اویڭ، ذهنڭ اوصال دنیا خفاسندن بری چاقدر.
درست آنده باشڭ تورلی مشقتدن ئلی پاکدر،
حسود، دشمانلارڭ یوقدر، قایابارساڭ یوزڭ آقدر.
اوته‌رکونلر، اوسه‌ربویڭ - جیته‌رسڭ بربلاغت که،
باصار دنیا ایزه‌ر،طابتار-باشڭ طاشلار هلاکت که،
موناشونده ایوب باشڭ تامار کوزدن عزیز یاشڭ،
صبی‌لق قدرینی بلمی، اویونچق‌له قناعت که،
شونگچون ای صبی ایرکه‌م! یوکورمکتب‌صاری ایرته‌ن،
انه شولدر توزوك یاقتی بارر یولڭ سعادت که.

«ظ. بشیری»

55213

B. A. S. S. R.
Qilmi Kətəpxanaь
№ 998
Научная Библиотека
Б.А.С.С.Р.

№ 13 (173)- баш.ст.

بالالار باقچه‌سندن:

١) هوا شارنده سیاحت

٢) طوغری حیله‌کار.

٣) تونله

٤) بیش موژیك.

٥) شایان فهیم (اوشبو کتاب).

Национальная библиотека
имени Ахмет-Заки Валиди

آلوب اوقوڭز!

«بالالار باقچه‌سی» اسمنده توبه‌نده‌گی کتابلار نشر ایتلدی:

تونله (بیك قزق، واوقوغه کوکللی حکایه) ۱۵ ق

شایان فهیم (رسملی، غایت کولکی) ۱۵ »

آلتون بالق (پوشکین اثرندن ترجمه) ۱۵ »

بر کونلك خلیفه (رسملی حکایه) ۱۵ »

اوقو گولی } عبدالرشید رمضانف ۵ »

دردلی اوقو (شعر) } عبدالرشید رمضانف ۵ »

ئوره‌ك (یورط خرابه‌سنده) ۵ »

اوقوچه‌گی (شعر) عبدالرشید رمضانف ۵ »

ئه‌بییم حکایه‌لری (اوچ تورلی قزقلی حکایه‌لر) ۷ »

بر بالانڭ کونلك دفتری ۱ } ن. دوماوی اثری ۵ »

〃 〃 〃 ۲ } ن. دوماوی اثری ۵ »

زندانچی قز ۵ »

شایان فاتحه (رسملی) ۵ »

اورمانده (رسملی) ۶ »

زلزله حکایه‌سی قیام الدین یولداشف ۶ »

طالستوی بابای حکایه‌لری ۵ »

آنا آرسلان ۸ »

بختلی آنا (ظلب) ٤ »

مراجعت اوچون آدرس: Казань, Уфа, Оренбургъ | Бр. Каримовымъ